

**MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA
POZIOM ROZSZERZONY**

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Punkty	Kryteria zaliczenia
1.	Np.: - występowanie obszarów miejskich (np. Chojnice, Charzykowy) i licznych wsi poza terenami parku narodowego - duża ilość dróg wojewódzkich i gminnych (np. nr 235, 212), co zbyt mocno podzieliłoby teren parku i utrudniało swobodne przemieszczanie się zwierząt i turystów - występowanie linii kolejowej - duża ilość ośrodków wypoczynkowych poza granicami parku, zwłaszcza nad jeziorami - rozległe tereny rolnicze poza parkiem	0 - 2	za poprawne wymienienie barier ograniczających dwóch, trzech 1 pkt czterech 2 pkt
2.	odległość pomiędzy wzniesieniami wynosi 20,5cm (uznać $\pm 0,3$ cm) 1cm – 1km 20,5cm – x x = 20,5km (uznać $\pm 0,3$ km)	0 - 2	za poprawny pomiar odległości 1pkt za każdy poprawny zapis obliczeń i poprawny wynik z mianem 1 pkt
3.	C	0 - 1	za podkreślenie właściwej odpowiedzi 1 pkt
4.	1ha = 10000m ² 1ha = 0,01km ² 37,8ha = 0,378km ² 1cm – 1km 1cm ² – 1km ² x – 0,378km ² x = 0,378cm ²	0 - 2	za poprawny zapis obliczeń 1 pkt za poprawny wynik z mianem 1 pkt
5.	Np.: Rezerваты dotyczą głównie obszarów jeziornych o niewielkim stopniu eutrofizacji z zachowaniem ochrony zagrożonych gatunków fauny i flory.	0 - 1	za prawidłowo sformułowany wniosek 1 pkt
6.	Cechy: np.: 2. kształt – jezioro wąskie, podłużne, (długość ok.10 km, szerokość ok.2,5 km) 3. mało rozwinięta linia brzegowa z nielicznymi półwypami i zatokami <u>typ genetyczny</u> : jezioro polodowcowe rynnowe	0 - 2	za prawidłowe określenie dwóch cech morfometrycznych 1 pkt za prawidłowe określenie typu genetycznego jeziora 1 pkt

7.	<p>a) <u>argumenty</u>:</p> <p>np. :</p> <ul style="list-style-type: none"> - walory przyrodnicze m.in., tereny zalesione, jeziora, pomniki przyrody, rezerваты - walory antropogeniczne, m.in. zabytki budownictwa regionalnego, ciekawe obiekty, pomniki - urozmaicona trasa, tj. liczne szlaki, zróżnicowane ukształtowanie terenu, zmienność krajobrazów <p>b) <u>opis trasy</u></p> <p>np.</p> <p>Od schroniska młodzieżowego w Męcikale kierujemy się na czerwony szlak turystyczny, przechodzimy drogę krajową nr 212, mijamy gospodarstwo agroturystyczne, przechodzimy most na rzece Brda. Szlak wiedzie polami w kierunku NW, przecinamy linię kolejową i wkraczamy na teren leśny. Po lewej stronie mijamy wzniesienie 139,2 m n.p.m. Dochodzimy do granicy PN Bory Tucholskie, szlakiem czerwonym skręcamy na N. Od tego miejsca idziemy szlakiem czerwonym i zielonym wzdłuż północnego brzegu J. Jeleń. Idziemy w kierunku W, a następnie SW wzdłuż Strugi Siedmiu Jezior. Dochodzimy do J. Plesno, i wędrujemy wzdłuż brzegu w kierunku NW. Przy zachodnim brzegu J. Plesno skręcamy na S, mijając po lewej stronie pomnik przyrody dąb Bartuś. Szlak zielony odchodzi w lewo, my udajemy się w kierunku S-W szlakiem czerwonym kierujemy się do wsi Bachorze. Towarzyszy nam czarny i niebieski szlak rowerowy. We wsi Bachorze opuszczamy teren parku narodowego. Idziemy na SE wzdłuż drogi lokalnej mijając po prawej stronie ośrodki wypoczynkowe nad J. Charzykowskim. We wsi Funka skręcamy w kierunku SW, idziemy cały czas wzdłuż wschodniego brzegu J. Charzykowskiego, mijając kolejne ośrodki i leśniczówkę. Docieramy do wsi Stary Młyn z zabytkowym młynem wodnym i zabytkiem budownictwa regionalnego. Dalej kierujemy się na SE ścieżką leśną do granicy Zaborskiego PK, mijając niewielkie malownicze Jezioro. Niedźwiedzie. Przecinamy szlak czarny i zielony. Dochodzimy do wsi Jarcewo, gdzie zwiedzamy zabytkowy dwór. Następnie wchodzimy na drogę lokalną, kierujemy się na południe, idziemy szlakiem czerwonym i zielonym, zabytkową aleją drzew i dochodzimy do zabudowań miejskich Chojnic, gdzie na starówce kończymy wycieczkę.</p>	0 - 3	<p>za prawidłowe podanie dwóch argumentów 1 pkt</p> <p>za poprawne uwzględnienie kolorów szlaków i rodzajów dróg oraz kierunków marszu 1 pkt</p> <p>za poprawne uwzględnienie miejscowości i atrakcji turystycznych 1 pkt</p>
8.	<p>Np.:</p> <p><u>przyrodnicze</u>: drzewa pomnikowe, głazy narzutowe, skarpy,</p> <p><u>antropogeniczne</u>: muzea, pałace i dwory, grodziska, punkty widokowe.</p>	0 - 2	<p>za prawidłowe podanie dwóch elementów</p> <p>przyrodniczych 1 pkt</p> <p>antropogenicznych 1 pkt</p>

9.	Np.: a) ośrodek wczasowy, przystań żeglarska <u>opis lokalizacji</u> - pole A1- Kokoszka nad rzeką Chocina b) <u>uzasadnienie wyboru</u> : - bliskość szlaku pieszego, rowerowego, kajakowego - dobry dojazd - bliskość drogi głównej nr 236 i przystanku PKS - urozmaicona linia brzegowa	0 - 2	za prawidłowy opis lokalizacji obiektu 1 pkt za poprawne uzasadnienie wyboru z podaniem trzech argumentów 1 pkt										
10.	Np.: - rowerowa - wodna (spływ kajakowy, ośrodki sportów wodnych) - agroturystyka (turystyka wiejska) - edukacyjna (ścieżki dydaktyczne, zwiedzanie zabytków)	0 - 1	za podanie wszystkich prawidłowych odpowiedzi 1 pkt										
11.	Np.: - zniknięcie bogatych łowisk ryb - zamieranie koralowców i alg - zniknięcie ptactwa morskiego	0 - 1	za właściwe wskazanie dwóch zmian przyrodniczych 1 pkt										
12.	Np.: 1. pożary i sztormy spowodowały utratę domostw dużej ilości ludności 2. ucieczka z ciepłych mórz bogatych łowisk ryb, może spowodować widmo głodu	0 - 1	za prawidłowe podanie dwóch konsekwencji 1 pkt										
13.	<table border="1"><thead><tr><th colspan="2">Składniki bilansu wodnego</th></tr><tr><th>Przychody</th><th>Ubytki</th></tr></thead><tbody><tr><td>dopływ powierzchniowy i podziemny</td><td>odpływ powierzchniowy i podziemny</td></tr><tr><td>opady i osady atmosferyczne</td><td>parowanie</td></tr><tr><td>wody retencjonowane w poprzednim roku</td><td>wody retencjonowane na następny rok</td></tr></tbody></table>	Składniki bilansu wodnego		Przychody	Ubytki	dopływ powierzchniowy i podziemny	odpływ powierzchniowy i podziemny	opady i osady atmosferyczne	parowanie	wody retencjonowane w poprzednim roku	wody retencjonowane na następny rok	0 - 1	za prawidłowe wypełnienie tabeli 1pkt
Składniki bilansu wodnego													
Przychody	Ubytki												
dopływ powierzchniowy i podziemny	odpływ powierzchniowy i podziemny												
opady i osady atmosferyczne	parowanie												
wody retencjonowane w poprzednim roku	wody retencjonowane na następny rok												
14.	Np.: - czynniki radiacyjne - czynniki cyrkulacyjne - <u>rozkład łądów i mórz</u> - <u>rzeźba terenu</u> - <u>prądy morskie</u> - <u>wysokość nad poziomem morza</u> - <u>rodzaj podłoża</u> <u>Zmienność składników klimatu</u> : Wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza: - temperatura powietrza maleje - ciśnienie atmosferyczne spada - rośnie ilość opadów i zmienia się ich charakter	0 - 4	za poprawne wymienienie wszystkich czynników 1pkt za prawidłowe podkreślenie czynników astrefowych 1pkt za prawidłowe wymienienie trzech składników klimatu 1pkt za poprawne określenie ich zmienności 1pkt										

15.	od lewej: tropikalna dżungla, las podzwrotnikowy, las liściasty, las iglasty, wieczny śnieg	0 - 1	za prawidłowe uzupełnienie wykresu 1 pkt
16.	1. izarytmiczna /izolinii/ 2. kartogramu 3. kartodiagramu 4. zasięgów	0 - 2	za prawidłowe wskazanie metod prezentacji dwóch, trzech czterech 1 pkt 2 pkt
17.	- występujące procesy wewnętrzne: wulkanizm i trzęsienie ziemi, - przykłady skutków procesów dla środowiska przyrodniczego: np.: erupcja wulkanu → zmiana rzeźby terenu - osadzanie się popiołów i tuf wulkanicznych na powierzchni Ziemi → powstanie żyznych gleb - wyziewy gazów → wzbogacanie atmosfery o olbrzymie ilości gazów - zmniejszenie przeźroczystości atmosfery - procesy hydrotermalne → rozpuszczanie przez gorącą wodę związków chemicznych w jednym miejscu i wytrącanie w innych - zabarwienie wód oceanicznych na brunatno → zakłócenie życia organicznego	0 - 2	za poprawne sformułowanie dwóch procesów za poprawne wymienienie dwóch skutków 1 pkt 1 pkt
18.	Np.: przykłady zagrożeń: - zagrożenie bezpośrednie życia przez spadające na wyspę bomby wulkaniczne - konieczność ewakuacji ludności z zagrożonych miejsc - utrata dobytku - emisja gazów włącznie z bardzo szkodliwymi dla człowieka (np. chlor, siarkowodór, amoniak)	0 - 1	za poprawne sformułowanie dwóch zagrożeń 1 pkt
19.	Np.: - jaskinie występują głównie w Polsce południowej - występują na terenach wyżynnych i górskich - powstały głównie w skałach wapiennych	0 - 1	za poprawne sformułowanie dwóch wniosków 1 pkt

20.	<p>Np.:</p> <p>a)</p> <ul style="list-style-type: none"> - piękne krajobrazy - urozmaicona rzeźba terenu - duża zmienność krajobrazów (niziny nadmorskie z wydrami, pojezierza z licznymi jeziorami i pagórami polodowcowymi, rozległe niziny porożcinane dolinami rzecznyymi i pradolinami, wyżyny i góry) - duże regiony o bardzo czystym powietrzu i przyrodzie niezmięnionej przez człowieka - duże różnicowanie zbiorowisk roślinnych (lasy iglaste, łągi, naturalne łąki, hale górskie) <p>b)</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie standardu zakwaterowania (np. stan urządzeń sanitarnych) - rozwinięcie bazy turystycznej (np. umożliwienie aktywnego wypoczynku: wyciągi narciarskie, korty tenisowe, pola golfowe) - rozpowszechnienie informacji turystycznej - poprawianie jakości dróg - zwiększenie udziału miejsc noclegowych oferujących średni standard za umiarkowaną cenę 	0 - 3	<p>za podanie trzech czynników 1pkt</p> <p>za zaproponowanie dwóch, trzech działań 1pkt</p> <p>za zaproponowanie czterech działań 2pkt</p>
21.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zanieczyszczenie ściekami, odpadami zbiorników wodnych - zanieczyszczenie gleb i powietrza wskutek nasilonego ruchu samochodowego - zmiany w rzeźbie terenu na trasach górskich - niszczenie roślinności naturalnej (zadeptywanie przez turystów, wycinanie lasów) - przekształcenie krajobrazu przez tworzenie zabudowy turystycznej 	0 - 2	<p>za podanie negatywnych zmian dwóch trzech 1 pkt 2 pkt</p>
22.	<p>a) D – B – C – A – E</p> <p>b) Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spalanie węgla kamiennego, węgla brunatnego, ropy naftowej - transport samochodowy - produkcja energii z paliw kopalnych 	0 - 3	<p>za trzy kolejne poprawne przyporządkowania 1pkt</p> <p>za wszystkie poprawne przyporządkowania 2 pkt</p> <p>za podanie dwóch przykładów działalności 1pkt</p>

23.	<p>Np.: <u>KWR</u>: Austria, Grecja, Francja, Japonia - bardzo wysoki poziom PKB na 1 mieszkańca (>9075 USD) - dominacja zatrudnienia w usługach - dobrze rozwinięty przemysł przetwórczy, w tym przemysł zaawansowanych technologii - wysoka kultura rolna - znaczny udział usług i handlu zagranicznego w tworzeniu PKB <u>KSR</u>: Brazylia, Meksyk, Polska, Turcja, Egipt - średni PKB na 1 mieszkańca (735 – 9075USD) - dynamiczny rozwój nowoczesnych gałęzi przemysłu - wysokie roczne tempo wzrostu PKB - duże obroty handlowe <u>KSR</u>: Bangladesz, Nigeria, Czad - niski poziom PKB NA 1 mieszkańca (<735 USD) - zacofana struktura gospodarki (mało wydajne rolnictwo i niski poziom przemysłu) - duże zadłużenie zagraniczne - wysokie zatrudnienie w rolnictwie</p>	0 - 3	za każdą prawidłowo wypełnioną kolumnę	1 pkt
24.	<p>A. wyż kompensacyjny B. lata 70-te</p>	0 - 2	za udzielenie prawidłowej odpowiedzi jednej dwóch	1 pkt 2 pkt
25.	<p>Np.: -rozwoj przemysłu sprzyja koncentracji ludności -skupiska ludności wywołują konieczność rozbudowy osiedli miejskich -rozwoj budownictwa stwarza warunki do rozwoju wyspecjalizowanych przemysłów „budowlanych” -rozwoj urbanizacji i napływ ludności sprzyja rozwojowi przemysłu spożywczego -miasto i jego infrastruktura techniczna jest miejscem lokowania zakładów przemysłowych -przemysł paliwowo-energetyczny zaspokaja potrzeby skupisk miejskich i zlokalizowanych w nich zakładów produkcyjnych</p>	0 - 1	za prawidłowe podanie dwóch przykładów	1pkt

26.	A – Mulaci B – Zambosi C – Metysi	0 - 1	za prawidłowe podanie trzech nazw ras 1 pkt														
27.	<table><tr><td>kraj</td><td>wyznanie</td></tr><tr><td>Szwecja</td><td>protestantyzm</td></tr><tr><td>Sri Lanka</td><td>buddyzm</td></tr><tr><td>Izrael</td><td>judaizm</td></tr><tr><td>Serbia</td><td>prawosławie</td></tr><tr><td>Maroko</td><td>islam</td></tr><tr><td>Argentyna</td><td>katolicyzm</td></tr></table>	kraj	wyznanie	Szwecja	protestantyzm	Sri Lanka	buddyzm	Izrael	judaizm	Serbia	prawosławie	Maroko	islam	Argentyna	katolicyzm	0 - 2	za poprawne przyporządkowanie wyznań: trzech, czterech 1 pkt pięciu, sześciu 2 pkt
kraj	wyznanie																
Szwecja	protestantyzm																
Sri Lanka	buddyzm																
Izrael	judaizm																
Serbia	prawosławie																
Maroko	islam																
Argentyna	katolicyzm																
28.	Np.: <u>Wielka Brytania</u> : kryzys energetyczny lat siedemdziesiątych i przejście na alternatywne źródła energii, tj. jądrowe i wiatrowe, restrukturyzacja gospodarki oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń na skutek wprowadzenia norm ochrony środowiska; <u>Polska</u> : zmiany polityczne i gospodarcze po roku 1990 spowodowały zamknięcie dużej liczby kopalń, tańsze wydobycie innych surowców kopalnych np. węgla brunatnego	0 - 2	za poprawne wskazanie przyczyn dla jednego państwa 1 pkt dla dwóch państw 2 pkt														
29.	<u>Nazwa regionu</u> : Nizina Chińska <u>Argumenty</u> : np.: - ciepły i wilgotny klimat - długi okres wegetacyjny - żyzne gleby - równinne ukształtowanie powierzchni	0 - 3	za prawidłowy wybór regionu 1 pkt za podanie dwóch prawidłowych argumentów 1pkt za podanie trzech prawidłowych argumentów 2pkt														
30.	1. aglomeracja policentryczna np.: GOP w Polsce, Rabat - Sale w Maroku, Zagłębie Ruhry w Niemczech, Zagłębie Donieckie na Ukrainie 2. megalopolis np.: na wschodnim wybrzeżu Stanów Zjednoczonych (Boston – Waszyngton), Nad Wielkimi Jeziorami (Chicago – Pittsburgh), Tokio – Jokohama, Osaka – Kobe - Kioto	0 - 1	za prawidłowe podpisanie rysunków i podanie odpowiednich przykładów 1 pkt														
31.	Kolejno od lewej: A, D, C, B	0 - 1	za rozpoznanie wszystkich krajów 1pkt														

32.	Np.: - miejsca pracy przy budowie i obsłudze - dochody z użytkowania autostrady - poprawa bezpieczeństwa podróżujących - oszczędność czasu i paliwa - zwiększenie ilości dróg o podwyższonym standardzie - szybsza komunikacja pomiędzy ważniejszymi ośrodkami miejskimi - zmniejszenie emisji pyłów i gazów	0 - 2	za poprawne podanie dwóch, trzech argumentów 1pkt za poprawne podanie czterech argumentów 2pkt										
33.	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td><td>E</td></tr><tr><td>5</td><td>3</td><td>1</td><td>2</td><td>4</td></tr></table>	A	B	C	D	E	5	3	1	2	4	0 - 2	za poprawne dobranie elementów trzech 1 pkt czterech, pięciu 2 pkt
A	B	C	D	E									
5	3	1	2	4									

